

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 6 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Katarzyna Krzymkowska

Protokolant:st. sekr. sąd. Ewelina Kołodziejczak-Marczak

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2017 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy z powództwa R. Ś.

przeciwko (...) S.A. w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. pozbawia w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 29 czerwca 2015 roku nr (...) wystawionego przez (...) S.A. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł., opatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Obornikach z dnia 7 września 2015 roku w sprawie o sygnaturze I Co 1055/15;

II. kosztami postępowania obciąża pozwanego i z tego tytułu:

a) nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 20.611 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu,

b) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 14.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Katarzyna Krzymkowska

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym do Sądu 29 czerwca 2016 r. powód – R. Ś. domagał się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z 29 czerwca 2015 r., nr (...), wystawionego przez (...) S.A. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł., opatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Obornikach z 7 września 2015 r., w sprawie o sygn. akt I Co 1055/15 i zasądzenia od pozwanego – (...) S.A. w W. (dalej także jako Bank) zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że roszczenie objęte wyżej wymienionym tytułem wykonawczym jest niewymagalne z uwagi na bezskuteczne wypowiedzenie umowy kredytu przez bank. Powód podał, że bank nie podjął wymaganych zapisem § 15 umowy działań o charakterze upominawczym oraz, że oświadczenie o wypowiedzeniu umowy zostało złożone z zastrzeżeniem warunku, co w świetle prawa jest niedopuszczalne. Ponadto strona powodowa zakwestionowała wysokość roszczenia objętego bankowym tytułem egzekucyjnym podnosząc, że dochodzona przez Bank kwota nie uwzględnia dokonanych przez powoda spłat kredytu. Dodatkowo powód zarzucił nieważność § 8 ust. 2 umowy kredytu, stanowiącej o klauzuli przeliczeniowej. W ocenie powoda zapis ten uznać należy za nieważny z uwagi na dowolność ustalania przez pozwanego wysokości rat kapitałowo-odsetkowych (obowiązek spłaty w walucie obcej według kursu franka ustalonego przez pozwanego według jego uznania – tabeli, według bliżej nieokreślonych zasad),

co miało istotny wpływ na wysokość zobowiązania kredytowego. Dowolność ta zdaniem powoda jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i naturą umowy zobowiązaniowej.

Powód wskazał nadto, że wysokość odsetek należnych z tytułu udzielonego kredytu ustalana przez bank na podstawie klauzuli waloryzacyjnej oraz waloryzowanie według kursu franka szwajcarskiego prowadzi do przekroczenia maksymalnej wysokości odsetek przewidzianej przepisami Kodeksu Cywilnego.

Pismem z 30 września 2016 r. pozwany złożył odpowiedź na pozew, w której domagał się oddalenia powództwa oraz zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zaprzeczył, aby istniała podstawa do przyjęcia, że „warunek” zastrzeżony w piśmie z 28 marca 2014 r. mógł być uznany za sprzeczny z właściwością jednostronnej czynności prawnej (wypowiedzenia umowy). W konsekwencji w ocenie pozwanego, doszło do skutecznego wypowiedzenia powodowi umowy z 2 kwietnia 2008 r., bank zatem miał podstawy do wystawienia 29 czerwca 2015 r. Bankowego Tytułu Egzekucyjnego (dalej także jako BTE). Odnosząc się do zarzutu wysokości roszczenia objętego Bankowym Tytułem Egzekucyjnym pozwany wskazał, że po uwzględnieniu dokonanych spłat kredytu saldo zadłużenia powoda wynosiło 78.226,21 CHF. Pozwany, wystawiając BTE, dokonał przeliczenia wierzytelności na złote polskie, w wyniku czego kapitał zobowiązania powoda wyrażony w polskich złotych wyniósł 301.345,40 zł, a odsetki 20.727,55 zł. W zakresie zarzutu nieważności klauzul umownych pozwany podał, że specyfika produktu kredytowego waloryzowanego kursem waluty obcej polega na tym, że kredyt zostaje udzielony w złotych, ale jest on odniesiony do wolumenu środków wyrażonego w walucie obcej. Przy udzieleniu kredytu kwota kredytu podlega przeliczeniu na walutę waloryzacji, zaś przy spłacie każdej kolejnej raty kredytu wraz z odsetkami należna kwota wyrażona we franku szwajcarskim zostaje przeliczona na złote polskie. Przeliczanie to musi odbywać się według określonego kursu sprzedaży waluty obcej, stanowiącej podstawę waloryzacji.

Zgodnie z postanowieniami umowy, kwoty w złotych wymagające przeliczenia na walutę waloryzacji i waluty waloryzacji na walutę polską, przeliczane są na złotówki według kursu sprzedaży z tabeli kursowej Banku, które publikowane są niezwłocznie na stronach internetowych pozwanego, jak również za pośrednictwem linii telefonicznej i w placówkach banku. Pozwany podał, że kursy walutowe oraz wyznaczone przez bank spready nie są dowolne lecz podążają za kursami wyznaczanymi przez NBP oraz kursami rynkowymi. Częstotliwość zmian tabeli kursowej Banku stanowi odzwierciedlenie częstotliwości i zakresu zmian na rynku walutowym. Pozwany wskazał, że zmiana kursu walut ma miejsce, gdy w ciągu dnia nastąpi zmiana kursu lub spreadu na walutowym rynku międzybankowym. Ponadto zaznaczył, że sporządzanie tabel kursowych walut obcych stanowi jedną z wielu czynności bankowych dokonywanych przez bank, niezależnie od udzielania kredytów.

W piśmie z 4 listopada 2016 r. powód szeroko przedstawił swoje stanowisko co do nieważności klauzuli przeliczeniowej, zawartej w umowie stron.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Powód R. Ś. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...) Stalowe R. Ś..

W dniu 2 kwietnia 2008 r. powód zawarł z pozwanym (działającym wówczas pod (...) Bank S.A. w W., Oddział Bankowości Detalicznej w Ł.) umowę nr (...) (której numer zmieniono aneksem nr (...) z dnia 11 kwietnia 2008 r. na numer (...)) na podstawie, której pozwany udzielił mu kredytu inwestycyjnego w kwocie 196.300,00 zł, waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego według tabeli kursowej (...) Banku S.A. na okres od 2 kwietnia 2008 r. do dnia 25 marca 2028 r.

Stosownie do treści § 8 ust. 1 i 2 umowy powód zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami, w równych miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych, spłacanych w złotych, po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży franka szwajcarskiego z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

Zgodnie z § 15 ust. 1 umowy w wypadku nie spłacenia w umówionym terminie kredytu wraz z należnymi odsetkami, prowizjami, opłatami lub innymi należnościami Bank wezwać miał kredytobiorcę do niezwłocznego spłacenia wymagalnych należności.

Ust. 4 § 15 stanowił, że z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, bądź od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności z tytułu umowy kredytowej, kredytodawca dokonywał przeliczenia wierzytelności na złote po średnim kursie franka szwajcarskiego z tabeli kursowej pozwanego z dnia wystawienia BTE lub wytoczenia powództwa.

Ponadto niespłacenie wymagalnych należności we wskazanym terminie, upoważniało pozwanego do:

- podjęcia wszelkich działań zmierzających do odzyskania wymagalnych należności,
- zażądania dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu,
- ustalenia wcześniejszego terminu spłaty kredytu,
- wypowiedzenia umowy w całości lub części, na zasadach określonych w § 16 umowy.

Stosownie do § 16 ust. 1 umowy pozwany mógł wypowiedzieć umowę oraz podjąć wszelkie działania zmierzające do odzyskania wymagalnych należności w przypadku:

1. złożenia fałszywych dokumentów, oświadczeń lub podania nieprawdziwych danych stanowiących podstawę udzielenia kredytu,
2. pozyskania przez pozwanego wiarygodnej informacji o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej,
3. zagrożenia terminowej spłaty kredytu lub należności ubocznych,
4. znacznego obniżenia realnej wartości złożonego zabezpieczenia,
5. naruszenia przez kredytobiorcę obowiązków wynikających z umowy,
6. znacznego pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy,
7. nie spełnienia przez kredytobiorcę innych warunków udzielenia kredytu.

Okres wypowiedzenia umowy wynosił 30 dni, a w przypadku zagrożenia upadłością kredytobiorcy 7 dni i liczony był od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy, przy czym za datę doręczenia wypowiedzenia uważa się również datę awizowania przesyłki poleconej, wysłanej pod ostatni znany pozwanemu adres kredytobiorcy (§ 16 ust. 2).

Zgodnie z § 16 ust. 3 następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia wszelkie zobowiązania kredytobiorcy wynikające z niniejszej umowy stawały się wymagalne w całości.

Kredytobiorca zobowiązany był do niezwłocznej spłaty wszystkich wymagalnych należności pozwanego pod rygorem zapłaty za każdy dzień opóźnienia odsetek w wysokości określonej w Tabeli Oprocentowania MultiBank dla należności przeterminowanych (§ 16 ust. 4).

Ponadto zaznaczono, że wypowiedzenie umowy nie ograniczało pozwanego w wykonywaniu innych uprawnień z niej wynikających (§ 16 ust. 5).

Stosownie do treści § 17 umowy, w wypadku nie spłacenia kredytu w umówionym terminie lub w terminie wynikającym z § 16 ust. 3 pozwany będzie uprawniony do odzyskania swoich wierzytelności, w szczególności z

ustanowionych zabezpieczeń oraz poprzez zaliczenie na spłatę każdej wpłaty dokonanej na jego rachunek według poniższej kolejności, bez względu na ewentualne późniejsze dyspozycje kredytobiorcy:

1. koszty windykacji w tym koszty upomnień, wezwań oraz inne uzasadnione koszty,
2. prowizje, opłaty oraz inne uzasadnione koszty związane ze spłatą kredytu,
3. odsetki od należności przeterminowanych,
4. bieżące odsetki,
5. zaległe raty kapitałowe,
6. bieżące raty kapitałowe.

W § 19 ust. 1 powód oświadczył, że na podstawie art. 97 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe poddawał się egzekucji prowadzonej według przepisów k.p.c. i wyraził zgodę na wystawienie przez kredytodawcę bankowego tytułu egzekucyjnego, obejmującego roszczenia z tytułu niniejszej umowy do kwoty 392.600,00 zł.

W ust. 4 § 19 wskazał, że pozwany mógł wystawić bankowy tytuł egzekucyjny oraz wystąpić do sądu o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności nie później niż do trzech lat od dnia rozwiązania niniejszej umowy.

Dowód: wydruk z CEIDG dot. powoda (k. 104 akt), odpis aktualny z KRS dot. pozwanego (k. 9-27 akt), umowa nr (...) z 2 kwietnia 2008 r. wraz z aneksami (k. 28-38 akt)

Powód nie regulował rat kredytu w terminie, w związku z czym pismem z 26 października 2013 r., zatytułowanym „ostateczne wezwanie do zapłaty”, pozwany wezwał go do spłaty zaległych płatności w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, pod rygorem wypowiedzenia umowy. W piśmie tym pozwany wskazał, że wymagalne należności Banku na dzień sporządzenia pisma wynosiły 1.048,00 CHF z tytułu kapitału i 428,94 CHF z tytułu odsetek od kapitału. Jednocześnie pozwany wskazał, że w przypadku braku spłaty w określonym powyżej terminie, przedmiotowe pismo należy traktować jako wypowiedzenie umowy przez Bank. Okres wypowiedzenia wynosić miał 30 dni od dnia następnego po upływie w/w 7 dniowego terminu. Ponadto pozwany zaznaczył, że wypowiedzenie umowy oznaczało postawienie całkowitej kwoty zobowiązania, łącznie z należnymi odsetkami i opłatami, w stan natychmiastowej wymagalności. Dodatkowo pozwany określił całkowitą kwotę zobowiązania na dzień sporządzenia przedmiotowego wezwania na kwotę 73.801,13 CHF.

Powyższe wezwanie zostało doręczone powodowi 5 listopada 2013 r.

Dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty z 26 października 2013 r. wraz z potwierdzeniem doręczenia (k. 49, 183-185 akt)

Powód po odebraniu wyżej opisanego wezwania nie uregulował na rzecz Banku zaległych kwot.

W dniu 29 czerwca 2015 r. pozwany wystawił przeciwko powodowi Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...), w którym wskazał, że powód na podstawie umowy nr (...) z 2 kwietnia 2008 r. jest jego dłużnikiem, a wysokość jego zobowiązania wymagalnego na dzień wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego wynosiła 322.072,95 zł i obejmowała:

- 1) 301.345,40 zł tytułem należności głównej,
- 2) 7.889,01 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od kapitału za okres od 29 marca 2011 r. do 29 czerwca 2015 r., według stopy procentowej w wysokości 2,31% w skali roku,
- 3) 12.838,54 zł tytułem odsetek umownych karnych naliczonych za okres od 27 kwietnia 2011 r. do 29 czerwca 2015 r., od zadłużenia przeterminowanego według stopy procentowej w wysokości 7,06% w skali roku.

Ponadto zaznaczono, że od powyższego zobowiązania w kwocie 322.072,95 zł Bankowi przysługiwały dalsze odsetki ustawowe, w wysokości 8% w stosunku rocznym, naliczane od następnego dnia po dniu wystawienia niniejszego Bankowego Tytułu Egzekucyjnego do dnia całkowitej spłaty zadłużenia.

Postanowieniem z 7 września 2015 r. Sąd Rejonowy w Obornikach nadał klauzulę wykonalności na rzecz pozwanego wyżej wskazanemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko powodowi, zastrzegając, że całkowita kwota wyegzekwowana na podstawie tego tytułu nie mogła przekroczyć kwoty 392.600,00 zł.

Dowód: kserokopia Bankowego Tytułu Egzekucyjnego nr (...) z 29 czerwca 2015 r. (k. 44-45 akt), kserokopia odpisu postanowienia Sądu Rejonowego w Obornikach z 7 września 2015 r. sygn. akt I Co 1055/15 (k. 46-47 akt)

Na podstawie wyżej wskazanego tytułu wykonawczego pozwany wszczął przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne.

Dowód: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z 31 maja 2016 r. (k. 48 akt)

Powód na poczet kredytu wpłacił łącznie sumę 102.463,49 zł. Do zapłaty pozostała na rzecz pozwanego kwota 73.191,83 CHF (kapitał) oraz kwota 5.034,38 CHF (odsetki) – łącznie 78.226,21 CHF. Pozwany wystawiając BTE dokonał przeliczenia zadłużenia na złote polskie, w wyniku czego wyniosło ono 301.345,40 zł (kapitał) oraz 20.727,55 zł (odsetki).

Dowód – historia operacji na rachunku bankowym powoda wraz z zestawieniem spłat (k. 51-66), historia transakcji na rachunku kredytowym (k. 189-191).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedstawione powyżej dokumenty.

Wiarygodne były wszystkie zgromadzone w sprawie dokumenty. Ich wiarygodność, a tym samym i moc dowodowa, nie została przez żadną ze stron skutecznie zakwestionowana. Dokumenty prywatne stosownie do treści 245 k.p.c. stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach, natomiast dokumenty urzędowe stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.). Za wiarygodne Sąd uznał kserokopie dokumentów załączone do akt sprawy, albowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich zgodności z oryginałami.

Na rozprawie 19 czerwca 2017 r. Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka M. Ś., albowiem uznał je za nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Zauważyć bowiem trzeba, że w przedmiotowej sprawie strony pozostawały w zgodzie co do okoliczności faktycznych sprawy, spór zaś sprowadzał się do prawnej oceny tego stanu, która to ocena należy do Sądu. Na marginesie zaznaczyć trzeba, że powód nie wskazał na jakie okoliczności przedmiotowy dowód miałby być przeprowadzony.

Wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego został skutecznie cofnięty pismem pełnomocnika powoda z dnia 29 czerwca 2017 r. (k. 327), zatem wniosek ten nie został rozpatrzony merytorycznie przez Sąd.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód domagał się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego, tj. bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...), wystawionego przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w W., na kwotę 322.072,95 zł, w dniu 29 czerwca 2015 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Poznaniu Wydział I Cywilny z 7 września 2015 r., sygn. akt I Co 1055/15.

Powód oparł swoje roszczenie zatem o przepis art. 840 § 1 k.p.c. Przepis ten wskazuje, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaze, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Powód twierdził w pierwszej kolejności, że umowa kredytu nie została mu przez Bank skutecznie wypowiedziana, a w konsekwencji kwestionował wymagalność zobowiązania ujętego w bankowym tytule egzekucyjnym. Oparł on zatem swoje roszczenie o art. 840 § 1 ust. 1 k.p.c. Wyjaśnić należy, że na podstawie tego przepisu dłużnik może wytoczyć powództwo w celu pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, przez co w doktrynie rozumie się zaprzeczenie przez dłużnika obowiązkowi spełnienia na rzecz wierzyciela świadczenia objętego tytułem egzekucyjnym. Oznacza to, że powództwo opozycyjne oparte na omawianej podstawie, jest dopuszczalne, o ile nie występują przeszkody w postaci niedopuszczalności drogi sądowej, powagi rzeczy osądzonej lub zawisłości sporu. Dłużnik nie może w drodze tego powództwa zmierzać do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny (por. m.in. wyrok SN z 12 grudnia 1972 r., II PR 372/72, OSP 1973, z. 11, poz. 222), ale może przeczyć treści innych tytułów egzekucyjnych, których nie chroni prawomocność materialna (*res iudicata*), czy zawisłość sporu (*lis pendens*), m.in.: ugody sądowej, ugody zawartej przed sądem polubownym, aktu notarialnego, bankowego tytułu egzekucyjnego (postanowienie SN z 27 listopada 2003 r., III CZP 78/03, Prok. i Pr.- wkł. 2004, nr 6, poz. 36).

Zgodnie z treścią art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. dłużnicy winni wykazać nieistnienie zdarzenia, na którym oparto wydanie klauzuli wykonalności tzn. takich okoliczności, które wskazują, że określony tytuł nie powinien być opatrzony klauzulą wykonalności, jako niepodlegający wykonaniu lub niespełniający warunków przepisanych prawem egzekucyjnym. W literaturze wskazuje się, iż dłużnik może powoływać się w pozwie na zdarzenia, które zaszły przed powstaniem tytułu egzekucyjnego, jak również na zdarzenia zaistniałe pomiędzy powstaniem tytułu egzekucyjnego a nadaniem temu tytułowi klauzuli wykonalności, jednakże w zakresie tych ostatnich powinien wskazać na wpływ tych zdarzeń na nadanie klauzuli wykonalności. Jeżeli powód-dłużnik powołuje się na zdarzenia zaistniałe przed powstaniem tytułu egzekucyjnego, to tenże dłużnik może zaprzeczyć obowiązkowi spełnienia na rzecz pozwanego - wierzyciela świadczenia wskazanego w tytule.

Jak zostało już wskazane powód kwestionował istnienie po swojej stronie zobowiązania do jednorazowej zapłaty na rzecz Banku całej kwoty kredytu oraz wymagalności roszczenia Banku objętego tytułem egzekucyjnym, a te okoliczności stanowiły podstawę do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego. W pierwszej kolejności twierdził, że pozwany nie złożył mu skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu. Powód stał na stanowisku, że umowa stron przewidywała obowiązek działań o charakterze upominawczym oraz, że pozwany złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy z zastrzeżeniem warunku, co w świetle prawa jest niedopuszczalne.

Strony pozostawały w zgodzie, co do faktu doręczenia powodowi wezwania do zapłaty z dnia 26 października 2013 r. oraz faktu, że w piśmie tym pozwany wskazał, że w przypadku braku spłaty zadłużenia w wyznaczonym terminie, pismo to należało traktować jako wypowiedzenie umowy przez bank, tj. nie kwestionowały treści tego pisma.

Zauważyć należy, że z § 15 ust. 1 umowy stron wynika, że w sytuacji nie spłacania w umówionym terminie kredytu wraz z należnymi odsetkami, prowizjami, opłatami lub innymi należnościami, pozwany wezwać miał kredytobiorcę do

niezwłocznego spłacenia wymagalnych należności. Zaś niespłacenie wymagalnych należności we wskazanym terminie upoważniało Bank m.in. do wypowiedzenia umowy w całości lub części, na zasadach określonych w § 16 umowy.

Z powyższego zatem wynika, że w przypadku zalegania w uiszczeniu poszczególnych rat kredytu strony przewidziały procedurę upominawczą. Pozwany winien najpierw wezwać kredytobiorcę do niezwłocznego spłacenia zaległych należności, a w sytuacji nie uiszczenia wymagalnych należności we wskazanym terminie mógł wypowiedzieć umowę i to na zasadach określonych w § 16, który określał okres wypowiedzenia oraz sposób jego liczenia tj. od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy.

W sprawie nie ulega wątpliwości, iż pismo pozwanego z 26 października 2013 r. dotarło do powoda w ten sposób, że mógł on się zapoznać z jego treścią. Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 60 k.c., z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej. Przepis art. 60 k.c. pozostawia swobodę w doborze zachowania, stawiając tylko jeden wymóg - jego zrozumiałości, możliwości ustalenia przez odbiorcę jego znaczenia.

Połączenie w jednym piśmie wezwania do uregulowania należności i jednocześnie przyjęcie, że stanowi ono wypowiedzenie na wypadek niezadośćczynienia powyższemu obowiązkowi, czyni iluzorycznym postępowanie upominawcze, a wypowiedzenie umowy niejednoznacznym. Z samej istoty upomnienia wynika, że stanowi ono rodzaj skarcenia, napomnienia, przypomnienia, lecz nie ukarania. Sekwencja oświadczeń winna być taka, że Bank w pierwszej kolejności winien wezwać kredytobiorcę do zapłaty, a w przypadku bezskutecznego upływu wyznaczonego mu terminu złożyć oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Oświadczenie woli pozwanego nie dawało jasności co do jego sensu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 11 marca 2014 r., sygn. akt I ACa 812/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 14 maja 2015 r. I ACa 16/15)

Ponadto zauważyć należy, że zaakceptowanie sytuacji, że pismem z 26 października 2013 r. pozwany mógł jednocześnie wezwać powoda do zapłaty, jak i złożyć oświadczenie o wypowiedzeniu umowy prowadziłoby do sprzeczności w zakresie liczenia dnia, od którego rozpoczynał swój bieg okres wypowiedzenia umowy. § 16 ust. 2 wskazywał, że okres ten należy liczyć od dnia doręczenia kredytobiorcy oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, zaś w wezwaniu z 26 października 2013 r. pozwany wskazał, że okres ten liczyć należy od dnia następnego po upływie terminu do zapłaty zaległych należności, oznaczonego w wezwaniu.

Nadmienić tylko wypada, że § 16 ust. 1 umowy przyznawał pozwanemu uprawnienie do wypowiedzenia umowy łączącej strony bez uprzedniego wezwania jej do zapłaty, w tym m.in. w przypadku zagrożenia terminowej spłaty kredytu lub należności ubocznych, jednak na okoliczność, że do wypowiedzenia umowy doszło na tej podstawie pozwany się nie powoływał. Co więcej, zawarte w piśmie z 26 października 2013 r. oświadczenie złożone zostało z zastrzeżeniem warunku zawieszającego. Art. 89 k.c. stanowi w tym kontekście, że z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej można uzależnić od zdarzenia przyszłego i niepewnego. W przepisie tym z jednej strony potwierdzona została ogólna zasada dopuszczająca ustanowienie warunku w każdej czynności prawnej, z drugiej natomiast wskazane zostały jej ograniczenia (wyjątki). W doktrynie i orzecznictwie dominuje pogląd z którym zgadza się Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie, że wypowiedzenie umowy, jako jednostronne oświadczenie woli o charakterze kształtującym prawo, nie może być złożone z zastrzeżeniem warunku w rozumieniu art. 89 k.c. Pozostawałoby to w sprzeczności z istotą tego rodzaju czynności, której celem jest definitywne uregulowanie łączącego strony stosunku prawnego. Klóciłoby się z tym uzależnienie takiego skutku od zdarzenia przyszłego i niepewnego, na które strony nie mają wpływu (por. wyrok SA w Poznaniu z 20 maja 2008 r. I ACa 316/08, LEX nr 446159; wyrok Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2009 r., sygn. akt II CSK 614/08; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 8 września 2016 r., sygn. akt I ACa 288/16).

W tych warunkach uznać należy, że pozwany nie złożył powodowi oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, ponieważ nie mogło być ono złożone pod warunkiem, a skoro stało się inaczej, to takie wypowiedzenie nie mogło odnieść

skutku. W okolicznościach sprawy stwierdzić więc należy, że nie istniało zdarzenie, na którym oparto wydanie klauzuli wykonalności, pozwany nie miał bowiem podstaw aby wystawić 29 czerwca 2015 r. bankowy tytuł egzekucyjny, wobec niedokonania wcześniej wypowiedzenia umowy kredytowej. Innymi słowy - skoro kredyt nie został wypowiedziany, to umowa stron nie uległa rozwiązaniu, a Bank nie miał podstaw do wystawienia BTE, będącego podstawą kwestionowanego tytułu wykonawczego.

Wobec odpadnięcia podstawy tytułu egzekucyjnego należało pozbawić go wykonalności w całości, o czym Sąd orzekł w punkcie I. wyroku. Zważywszy na to, że już pierwszy zarzut dotyczący braku wymagalności należności wskazanej w bankowym tytule wykonawczym doprowadził do uwzględnienia powództwa w całości sąd uznał sprawę za dojrzałą do rozstrzygnięcia i wydał wyrok uwzględniający powództwo.

W zakresie pozostałych twierdzeń pozwu, w szczególności w zakresie zarzutu nieważności części zapisów umownych należy wskazać, że ich ustalanie przez sąd nie miało już istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia jakkolwiek strona powodowa, poza swoimi twierdzeniami zawartymi w pozwie i kolejnych pismach procesowych oraz powołaniem dokumentów finansowych, nie wykazała w tym zakresie zasadności twierdzeń. Należy bowiem wskazać, że ewentualnej oceny i analizy dowodów z dokumentów finansowych powinien dokonać biegły sądowy, jednakże wniosek dowodowy w tym zakresie został cofnięty.

W punkcie II. wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania. Powód zwolniony był od obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od pozwu, zatem na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 20.611 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, od obowiązku uiszczenia której powód był zwolniony. Na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z §2 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) w zw. z §2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1667), Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty te składały się koszty zastępstwa procesowego (14.400 zł) i opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).

/-/ SSO Katarzyna Krzymkowska